

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

๑. ด้วยเดชแห่งศีลแม่ของพระเถระ บัณฑิตกัมพลศิลาอาสน์ของท้าวสักกเทวราช ยาว ๖๐ โยชน์ กว้าง ๑๕ โยชน์ หนา ๑๕ โยชน์ มีสีเหมือนดอกชัชพฤกษ์ และดอกมะลิ ยุบลงในเวลาประทับนั่งและฟูขึ้นในเวลาเสด็จลุกขึ้นเป็นปกติ แสดงอาการร้อนแล้ว ฯ ท้าวสักกเทวราช ตรวดดูอยู่ว่า ใครหนอแล ประสงค์จะให้เราเคลื่อนจากฐานะ ได้ทอดพระเนตรเห็นพระเถระด้วยทิพยจักขุแล้ว ฯ

ขณะนั้น ท้าวสักกเทวราชนั้น ได้มีความดำรินี้ว่า ถ้าเราจักไม่ไปสำนักของพระผู้เป็นเจ้าของผู้ตำหนิคนชั่ว ผู้เคารพพระธรรม แบบนี้ ศีรษะของเราที่จะพึงแตกออก ๗ เสียง เราจักไปยังสำนักของพระผู้เป็นเจ้านั้น ฯ ก็แล ครั้นเข้าไปแล้ว ได้กระทำเสียงพระบาทไม่ไกลพระเถระ ฯ ที่นั่น พระเถระถามท้าวเธอว่า นั่นใคร ฯ กระผมเป็นคนเดินทาง เจ้าข้า ฯ จะไปไหน อุบาสก ฯ เมืองสาวตติ เจ้าข้า ฯ เชิญไปเถิดคุณ ฯ ก็พระผู้เป็นเจ้าของจักไปไหน ขอรับ ฯ แม้อาตมา ก็จักไปเมืองสาวตตินั้นเหมือนกัน ฯ ถ้าเช่นนั้น ไปด้วยกันเถิด ขอรับ ฯ อาตมาเป็นคนทุพพลภาพ เมื่อท่านไปกับอาตมาก็จักมีความชักช้า ฯ กระผมไม่มีความรีบร้อน แม้เมื่อกระผมไปกับพระผู้เป็นเจ้าของ ก็จักได้รับบุญกิริยาวัตตฤกษ์อย่างหนึ่ง บรรดาบุญกิริยาวัตตฤกษ์ ๑๐ ประการ ไปด้วยกันเถิด ขอรับ ฯ พระเถระคิดว่า ผู้นี้ จักเป็นสัปบุรุษ กล่าวว่ ถ้าเช่นนั้น ท่านจงจับปลายไม้เท้าเถิด อุบาสก ฯ ท้าวสักกเทวราช กระทำตามแล้วย่นแผ่นดิน ให้ถึงพระเชตวันในเวลาเย็น ฯ พระเถระได้ยินเสียงสังข์บัณฑิตเป็นต้น ถามว่า เสียงนี้ที่ไหน ฯ เมืองสาวตติ ขอรับ ฯ ในเวลาไปอาตมาไปโดยกาลนาน ฯ กระผมไม่รู้จักทางตรง ขอรับ ฯ ในขณะนั้น พระเถระกำหนดว่า ผู้นี้ จะไม่ไช้มนุษย์ จักเป็นเทวดา ฯ

๒. ก็ภิกษุ ๒ รูป คือ พระวินัยธร ๑ พระธรรมกถึก ๑ มีบริวารรูปละ ๕๐๐ อยู่ในโฆสิติตาราม เมืองโกสัมพี ฯ บรรดาพระวินัยธรและพระธรรมกถึกนั้น วันหนึ่ง พระธรรมกถึก ถ่ายอุจจาระ เก็บน้ำชำระที่เหลือน้ำไว้ในภาชนะ ที่ชุ่มน้ำ ออกไปแล้ว ฯ ภายหลัง พระวินัยธรเข้าไปที่ชุ่มน้ำนั้น เห็นน้ำนั้นแล้ว ออกไปถามพระธรรมกถึกนอกนี้ ว่า ผู้มีอายุคุณเหลือน้ำไว้ หรือ ฯ ขอรับ ท่านผู้มีอายุ ฯ ก็คุณไม่รู้ว่าเป็นอาบัติในข้อนี้ ดอกหรือ ฯ ไม่รู้ ขอรับ ฯ ช่างเถิด ผู้มีอายุ แต่ก็ต้องอาบัติในข้อนี้ ฯ ถ้าเช่นนั้น กระผม จักกระทำคืนอาบัตินั้น ฯ ผู้มีอายุ ก็ถ้าคุณไม่แก้งล้างละเมียด เพราะขาดสติ ก็ไม่มี อาบัติ ฯ พระธรรมกถึกนั้น ได้เป็นผู้เห็นอาบัตินั้นว่าไม่เป็นอาบัติ ฯ แม้พระวินัยธร ก็บอก แก่เหล่าภิกษุผู้เป็นนิตของของตนว่า พระธรรมกถึกนี้ แม้ต้องอาบัตินั้นก็ไม่มี ฯ ภิกษุ เหล่านั้นเห็นเหล่าภิกษุผู้เป็นนิตของพระธรรมกถึกนั้นพากันพูดว่า อุปัชฌาย์ของพวกเขา ท่าน แม้ต้องอาบัติแล้ว ก็ไม่รู้ว่าเป็นอาบัติ ฯ ภิกษุเหล่านั้น พากันไปบอกแก่อุปัชฌาย์ ของตนแล้ว ฯ พระธรรมกถึกนั้นกล่าวอย่างนี้ว่า พระวินัยธรนี้ เมื่อก่อนกล่าวว่า ไม่เป็น อาบัติ แต่มาบัดนี้กลับพูดว่า เป็นอาบัติ พระวินัยธรนี้ มีปกติพูดเท็จ ฯ ภิกษุเหล่านั้น ไปพูดว่า อุปัชฌาย์ของท่าน พูดเท็จ ฯ ภิกษุเหล่านั้น ก่อความทะเลาะกันให้ขยาย ออกไป ด้วยประการอย่างนี้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพิกากับ ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เถรสสาปิ ลีลเตเชน สฎฺฐิโยชนายามํ ปณฺณาสโยชนวิตถตํ ปณฺณรส-
โยชนพหฺลํ ชยสุมนปฺปพวณฺณํ นิสีทนุฎฺฐจหนกาเลสฺสู โอนมนฺนุมนนปกตีกํ สกฺกสฺส
เทวราชสฺส ปณฺฑกฺกมฺพล-ลิลาสนํ อุณฺหการํ ทสฺเสสิ ฯ สกฺโก โโก นุ โข มํ จานา
จาเวตฺตกาโมติ โอลเณนโต ทิพฺเพน จกฺขุณา เถโร อทุทส ฯ (ธมฺมปทฎฺฐกถาย ปจฺโม
ภาโค/หน้า ๑๖)

อถสฺส เอตทโหสิ สจาทํ เอวรฺฐปสฺส ปาปครหิโน ธมฺมครุทสฺส อยฺยสฺส
สนฺติกํ น คมิสฺสามิ มฺหุตา เม สตฺตธา พลฺลยฺย คมิสฺสามิสฺส สนฺติกนฺติ ฯ (ธมฺมปทฎฺฐ-
กถา ปจฺโม ภาโค/หน้า ๑๖)

อุปกนฺตฺวา จ ปน เถรสฺสาวิทุเร ปทสทฺทํ อกาลิ ฯ อถ นํ เถโร ปุจฺฉิ โก
เอโสติ ฯ อหํ ฆนฺเต อทุริโกติ ฯ กุหิ ยาสิ อุปาสกาติ ฯ สาวตฺถิยํ ฆนฺเตติ ฯ ยาหิ
อาวุโสติ ฯ อยฺโย ปน ฆนฺเต กุหิ คมิสฺสตีติ ฯ อหํปิ ตตฺถเวยว คมิสฺสามิตีติ ฯ เตนหิ
เอกโต ว คจฺฉาม ฆนฺเตติ ฯ อหํ ทุพฺพลฺล มยา สทฺธิ คจฺฉนฺตสฺส ตว ปปญฺโจ
ภวิสฺสตีติ ฯ มยฺหํ อจฺจายิกํ นตฺถิ อหํปิ อยฺเยน สทฺธิ คจฺฉนฺโต ทสฺสุ ปุณฺณกิริยา-
วตฺถุสฺส เอกํ ลภิสฺสามิ เอกโต ว คจฺฉาม ฆนฺเตติ ฯ เถโร เอโส สปฺบุริโส ภวิสฺสตีติ
จินฺเตตฺตฺวา เตนหิ ยฎฺฐิโกฏฺฐิ คณฺห อุปาสกาติ อาท ฯ สกฺโก ตถา กตฺวา ปจฺวี
สงฺขิปนฺโต สายณฺหสมเย เซตวานํ สมฺปาเปสิ ฯ เถโร สงฺขปณฺวาทิสทฺเท สุตฺวา กตฺถโส
สทฺโหติ ปุจฺฉิ ฯ สาวตฺถิยํ ฆนฺเตติ ฯ มยํ คมนกาเล จิเรน คมิมหาทิ ฯ อหํ อฺชุกมคฺคํ
ชานามิ ฆนฺเตติ ฯ ตสฺมี ขณฺเณ เถโร นายํ มนุสฺสโส เทวตา ภวิสฺสตีติ สลฺลกุเขสิ ฯ
(ธมฺมปทฎฺฐกถาย ปจฺโม ภาโค/หน้า ๑๖ - ๑๗)

๒. โกสมุพิยํ ทิ โลมสิตาราเม ปณจสตปณจสตปริวาราว เทว ภิกขุ วิหรีสุ
 วินยธโร จ ฐมกถิโก จ ฯ เตสุ ฐมกถิโก เอกทิวสํ สรีรวลณฺหํ กตฺวา อุทกโกฏฺจเก
 อัจฉนอุทกาวเสสํ ภาชเน จเปตฺวา นิกฺขมิ ฯ ปจฺฉา วินยธโร ตตฺถ ปวิฏฺโจ ตํ
 อุทกํ ทิสฺวา นิกฺขมิตฺวา อิตฺรํ ปุจฺฉิ อวฺุโส ตยา อุทกํ จปิตนฺติ ฯ อาม อวฺุโสติ ฯ
 กิ ปเนตฺถ อापตฺติภาวํ น ชานาสีติ ฯ อาม น ชานามีติ ฯ โหตฺวาสุ เอตฺถ
 อापตฺตีติ ฯ เตนฺทิ ปฏิกฺกริสฺสามิ นนฺติ ฯ สเจ ปน เต อวฺุโส อสณฺจิจฺจ อสติยา
 กตํ นตฺถิ อापตฺตีติ ฯ โสตสฺสา อापตฺติยา อนापตฺติทิกฺขุจि อโหสิ ฯ วินยธโรปิ
 อตฺตโน นิสฺสิตกานํ อयํ ฐมกถิโก อापตฺตี อापชฺชมาไนปิ น ชานาสีติ อโรเจสิ ฯ
 เต ตสฺส นิสฺสิตเก ทิสฺวา ตุมฺหากํ อุปชฺชมาโย อापตฺตี อापชฺชิตฺวาปิ อापตฺติภาวํ น
 ชานาสีติ อหํสุ ฯ เต คนฺตฺวา อตฺตโน อุปชฺชมายสฺส อโรเจสุ ฯ โส เอวฺมาห อยํ
 วินยธโร ปุพฺเพ อนापตฺตีติ วตฺวา อิทานิ อापตฺตีติ วทติ มุสาวาทิ เอโสติ ฯ เต คนฺต
 วา ตุมฺหากํ อุปชฺชมาโย มุสาวาทิ กถยีสฺสุ ฯ เต เอวํ อณฺณมณฺณํ กลทํ วทฺณยีสฺสุ ฯ
(ธมฺมปทฺฏกถาย ปจฺโม ภาโค/หน้า ๔๙ - ๕๐)